

Asia: VN/22730/2023

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Motivan lausunto Valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023–2027 annetun asetuksen muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/22730/2023

Motiva kiittää mahdollisuudesta lausua ja nostaa esiin seuraavia huomioita.

Yleistä

Energiatuen tavoitteena on tukea hankkeita, joilla kokonaisuutena parhaiten arvioidaan pitkällä aikavälillä voitavan kustannustehokkaasti edistää tulevaisuuden energia- ratkaisuja vuoden 2030 EU-tavoitteiden ja vuoden 2035 kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja jotka ilman energiatukea jäisivät toteuttamatta.

Kattavalla energiatehokkuussopimusjärjestelmällä on Suomessa ollut jo pitkään, ja on edelleen, täysin keskeinen rooli EU:n Suomelle asettamien energiatehokkuusvelvoitteiden täyttämässä ja saavuttamisessa. Tämä näkyy myös ilmasto- ja energiastrategiassa sekä EU komissiolle ilmoitetussa energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoilmoituksessa, jonka tavoitteena on 2030 tavoitteiden saavuttaminen. Energiatehokkuussopimusten nykyinen sopimuskausi päättyy vuonna 2025. On tärkeää, että energiatehokkuussopimuksia voidaan kattavasti jatkaa myös vuodesta 2026 eteenpäin siten, että kansallisesti merkittävimmän energiatehokkuuden politiikkatoimen mahdollisuudet uudelleen laaditun energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa edelleen kiristyvien 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi säilyvät. Energiatuki energiatehokkuuden selvityshankkeisiin ja myös

tavanomaisen tekniikan energiatehokkuusinvestointeihin kaiken kokoisille sopimukseen liittyneille yrityksille ja kunta-alan toimijoille on ensiarvoisen tärkeää, jotta on mahdollista turvata kaikilta osin energiatehokkuussopimusjärjestelmän tuloksellisuus ja sen kautta saatavien säästövaikutusten toteutuminen myös jatkossa.

(TEM tiedotteet:

https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tiedotteet/muut_tiedotteet/2022/tem_energiavirasto_motiva_suomi_ylitti_selvasti_eu_n_vuoden_2020_energiatehokkuustavoitteet.18809.news

[https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tiedotteet/muut_tiedotteet/2022/tem_yritysten_ja_kuntien_v_uotuinen_energian_kaytto_tehostunut_10_terawattituntia.19145.news](https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tiedotteet/muut_tiedotteet/2022/tem_yritysten_ja_kuntien_v_uotuinen_energian kaytto_tehostunut_10_terawattituntia.19145.news))

Huomiot 5 §:n 1 momentin kohdat 3 ja 4

On erittäin tärkeää, että kohdan 3 investointihankkeiden hyväksyttävien kustannusten alaraja säilyy 10 000 eurossa. Kohdan 4 hukkalämmön hyödyntämisen investointihankkeiden alarajan laskeminen 10 000 euroon todennäköisesti tehostaisi energiatehokkuussopimustoiminnan kautta saatavia säästöjä hukkalämpöön liittyvien pienempien toimenpiteiden määrän kasvaessa. Lain 1050/2021, Laki energian alkuperätakuista, 2 § kohdan 6 hukkalämmön määritelmä ei sisällä kohteessa syntyvää, sisäisesti hyödynnettävää hukkalämpöä. Koska asetuksessa viitataan em. lain määritelmään, on olennaista, että asetuksen muuttamiseen liittyvän muistioloannon 5 § 1 momentin 4 kohta 'Hanke jossa hukkalämpö hyödynnettäisiin laitoksen omissa prosesseissa tai lämmityksessä, katsotaan energiatehokkuushankkeeksi' on selkeä myös käytännön toimeenpanossa eli hukkalämpö, joka hyödynnettäisiin laitoksen omissa prosesseissa tai lämmityksessä, käsitellään aina asetusluonnoksen 5 § 1 momentin 3 kohdan mukaisesti energiansäästönä tai energian tuotannon tai käytön tehostamisena ja on näin tukikelpoista.

Huomiot 6 §:n 1 momentti

Selvityshankkeissa energiatuki on käytännössä välttämätön edellytys niiden toteutumiselle vähintään nykyistä vastaavassa, ja tavoitteiden kiristyessä jopa kasvavassa, laajuudessa. Selvityshankkeiden osalta tukipäätöksen odottaminen 6 § 1 momentin mukaisesti nähdään turhana ja niiden käynnistäminen omalla riskillä voitaisiin sallia ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti tukihakemuksen jättämisen jälkeen. Aikataulun nopeutuminen mitä todennäköisimmin lisäisi energiatehokkuusinvestointimahdollisuuksien löytämiseen tähtäävien energiakatselmusten ja -analyysien määrää ja mahdollistaisi niiden ajoittamisen paremmin lämmityskaudelle, jolla olisi positiivinen vaikutus katselmuksen laatuun.

Huomiot 11 §:n kirjaukseen

Pykälässä lukee

”Jos investointihanke rahoitetaan leasingilla, osamaksulla tai vastaavalla tavalla taikka toteutetaan energiatehokkuutta koskevan sopimuksen avulla, menoina voidaan hyväksyä enintään hankinnan ostohintaa vastaavat kustannukset mutta ei hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus-, huolto- tai muita vastaavia kustannuksia.”

Motiva esittää huolensa siitä, että tällä tarkoitettaisiin sitä, että ESCO-sopimukseen sisältyvät palvelumaksut eivät olisi enää suoraan tukikelpoisia. Motiva esittää, että kohta muotoillaan siten, ettei se rajaa ESCO-sopimukseen sisältyviä palvelumaksuja tuen ulkopuolelle.

Muut huomiot

Muistion kohdassa 3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset kappaleessa 4 lukee:

”Energiatukiasetukseen tehtäisiin uudistettujen ryhmäpoikkeusasetuksen 38, 41, 46 ja 49 artiklan edellyttämät muutokset. ... Valmistelussa on arvioitu, että valtaosaa nykyisin tuettavista energiatehokkuushankkeista on mahdollista tukea 38 artiklan alla. 38 a artiklan säännöksiä ei ehdoteta tuotavaksi energiatukiasetukseen, mikä tarkoittaa, että investoinnit energiatehokkuustoimenpiteisiin rakennuksissa eivät olisi energiatuen piirissä. Tuen piiriin eivät ole aiemminkaan kuuluneet esimerkiksi erilaiset rakennusten rakenteisiin, ikkunoihin ja oviin tai valaistukseen liittyvät hankkeet. Muutos saattaa kuitenkin rajata joitain talotekniikkaan liittyviä investointeja tuen ulkopuolelle.”

Motiva on huolissaan, että ehdotuksen mukaisesti kaikkien rakennuksiin liittyvien energiatehokkuusinvestointien, kuten talotekniikkainvestointien, rajaus energiatuen ulkopuolelle heikentää energiatehokkuussopimustoiminnan tuloksellisuutta ja vaikeuttaa energiatehokkuusdirektiivin (EED) veloitteena tulevien entisestään kiristyvien energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista. Motiva esittää, että 38 a artiklan säännökset tuotaisiin energiatukiasetukseen tai tuen kriteerejä määrittäessä mahdollistetaan muuten kiinteistötekniisten ratkaisujen riittävän laaja käyttö.

Muistion kohdan 6, Säännöskohtaiset perustelut, 2 §:n määritelmien osalta on ilahduttavaa, että myös sellaiset syväselvitykset, jotka liittyvät uuden menetelmän kehittämiseen, katsotaan muutoksenkin jälkeen yhä selvityshankkeiksi, sillä perustella, että ne katsotaan suoraan investointeihin liittyviksi selvityksiksi.

Kiuru Tomi
Motiva Oy